

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННИХ ЕКСТРАКТІВ У ТЕРАПІЇ РІЗНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Мацюк О. Д., Вишневська Л. І.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Рослинні екстракти є важливою складовою при використанні цілющих властивостей рослинної сировини у фармації. Це фармацевтичні субстанції, напівпродукти або препарати, отримані виділенням розчинниками різної природи біологічно активних лікарських речовин із сировини рослинного походження.

Мета дослідження. Аналіз наукових джерел літератури та професійних інформаційних довідників щодо актуальності розробки оригінальних лікарських препаратів на основі рослинних екстрактів.

Матеріали і методи. У дослідженнях використано методи інформаційного пошуку, порівняння та системного аналізу.

Результати та їх обговорення. Ми проаналізували асортимент аптек щодо наявності екстрактів та їх склад, фармакотерапевтичну дію, компонентність, розподіл за агрегатним станом, формами випуску та країною-виробником, гармонізацією із ЄФ.

Промисловий асортимент екстрактів представлений гідрофільними вилученнями, зокрема гліколевими (пропіленгліколь, гліцерин), водними, спиртовими, ліпофільними (олійні, гексанові, CO₂-екстракти), а також двофазними (каприл / капрат тригліцериди / вода, ізопропілмирістат) та які отримані різними способами екстрагування (мацерація, перколяція), інтенсифікованими (вакуумна циркуляційна екстракція, електроімпульсна плазмодинамічна екстракція, CO₂- надкритична екстракція).

Вітчизняний фармацевтичний ринок налічує 18 екстрактів, усі вони є рідкими. Провідне місце (16 позицій) належить українським виробникам (найбільший сегмент ринку належить ПАТ «Лубнифарм» – 4 препарати, Алое екстракт, д/ін. по 1 мл № 10 в ампулах виробляє ПАТ «Лубнифарм» та ЗАТ «Дарниця»; Елеутерококу екстракт, по 50 мл у флаконі – ТОВ «Юніфарма» («Тернофарм») та агрофірма «Ян»). Номенклатура імпортованих препаратів складається з 1 екстракту в'єтнамського та 1 швейцарського виробництва.

Також присутні 19 препаратів з екстрактами (таблетки, капсули, розчини та краплі оральні, сироп та порошок для орального розчину), більшість яких є снодійними та заспокійливими засобами (55 %), а також засобами, що застосовуються при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів і які покращують процеси травлення і функціональний стан шлунково-кишкового тракту. Українськими виробниками виготовляються близько 47 % препаратів, виробникам Німеччини, Франції та Швейцарії належить по 2 препарати, Іспанії, Болгарії, Словенії та Чехії – по 1 препарату.

Висновки. Екстракти, як складова фітотерапії, є потенційно ефективними та конкурентоздатними щодо синтетичних лікарських препаратів та успішно можуть використовуватись як основний засіб чи у якості доповнення в комплексному лікуванні низки захворювань.